

השבת של רבי נחמן מברסלב

ובו תדבק ...

(אוצר היראה - אמונה, ל"ד)

כל זמן שלא זכה האדם לידע מי הוא הצדיק האמת שצריך להתקרב אליו ולהתדבק בו, אזי צריך להאמין ולהתדבק בכל הצדיקים, אף-על-פי שחולקין זה על זה; לא כמו הליצנים שאומרים, שמאחר שחולקים הצדיקים זה על זה, הוא שומע דברי שניהם וחולק על שניהם, כי זהו דברי ליצנות ונוגעין בכפירות, רחמנא לצלן; רק האמת הוא להפך, שצריך להאמין בכולם ולבלי להסתכל כלל על המחלוקת שביניהם, מאחר שכולם מזהירים אותו לקיים תורת משה שבכתב ושבועל-פה, כי רק מהאנשים הכופרים ההולכים בדרכי החקירות הרוצים להטות מתורת משה ללמוד חכמות חיצוניות וכו', מהן צריכין להתרחק בתכלית הרחוק, אבל כל מי שמנהיג על-פי התורה כפי שמסרו לנו רבותינו הקדושים בגמרא ופוסקים וספרי יראים המיוסדים על פי דבריהם הקדושים, בהם צריכים להתדבק בכולם, כמו שכתוב: **ובו תדבק**, ואמרו רבותינו ז"ל: הדבק בתלמידי-חכמים.

וזה בחינת יום-טוב שני לגלויות, כי כמו שמחמירין מחמת ספק ועושין שני ימים טובים, כמו-כן צריכין מחמת ספק, להתקרב לכל הצדיקים ההולכים

על-פי התורה, כי קדושת יום-טוב הוא בחינת קדושת הצדיק כידוע (הלכות תפלת מנחה, הלכה ו', אות י"ב; ועיין צדיק, אות ע"ה).

ועתה ישראל ... כי אם ליראה ...

(הלכות בכור בהמה טהורה ד', ה')

כי עיקר השלמות היא היראה. וזה עיקר מתן תורה שניתנה בקולות וברקים וקול שופר חזק מאד ויחרד כל העם וכו', שנפל אז עליהם אימה ויראה עצומה. וכמו שכתוב **ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו**. אך אף על פי כן התגרה בהם הבעל-דבר אחר כך, עד שהחטיאם בעגל שרצו למשוך עליהם יראה רעה מאד - יראה דסטרא אחרא - כי העבודה זרה נקראת יראה. כשאמרו רבותינו ז"ל יראה יש במקום פלוני וכן הרבה, והתיקון היה במ"ם [ארבעים] ימים האחרונים, שהיו ימי רצון, שהם מאלול עד יום הכפורים, שהם ימי יראה, כי נקראים ימים הנוראים. ועיקר התיקון בראש השנה, שהוא ראשון לעשרה ימים האחרונים של המ"ם יום שהם עשרת ימי תשובה. כי בראש השנה, ממשיכין יראה גדולה ועצומה, על ידי השופר, בחינת היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו, כי אז הוא פחד יצחק, ועל כן מתחילין אז **ובכן תן פחדך ואימתך ויראוך** וכו', כי עיקר התיקון על ידי היראה, היינו שבראש השנה הוא התנוצצות משיח, שהוא עיקר מלכות דקדושה, שממשיכין

וממליכין בראש השנה, בחינת וצמיחת קרן לדוד עבדך וכו', ומשיח הוא עצם היראה עילאה מאד מאד. כמו שכתוב **והריחו ביראת ה'**, כי ימשיך יראה עילאה ונפלאה מאד בעולם, עד שכולם יקיימו את התורה ולא יפרו את בריתו לעולם, כמבואר בכמה פסוקים.

ואז יתקיים בשלמות **ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו**. ועתה אנו ממשיכין עלינו הארה מיראה עילאה. זאת בראש השנה, על ידי כח הצדיקים שאנו נוסעין אליהם. ובפרט על ידי הצדיקים שוכני עפר שאנו משתטחין על קברם בערב ראש השנה. כי כל צדיק אמתי בחינת משה-משיח. והוא ממשיך עלינו עתה בכל דור יראה עילאה ונפלאה כזאת, שנזכה מעתה כולנו להתחזק בה' יתברך ולבלי לפרוד ממנו, חס ושלום, בשום אופן בעולם.

ודרך זה התחיל משה רבינו עליו השלום, להמשיך במ"ם ימים האחרונים - והעיקר מראש השנה עד יום הכפורים שהם גמר המ"ם ימים האחרונים. כמו שכתוב בפרשת בעת ההוא אמר ה' אלי **פסל לך וכו' ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים ארבעים יום וכו'**; תיכף אחר פרשה זאת, אמר **ועתה ישראל מה ה'**

אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה וכו' כי במ"ם ימים האחרונים פעל (משה רבינו עליו השלום) זאת, שהמשיך יראה נפלאה והעיקר בראש השנה ויום הכפורים, שאומרים אז **ובכן תן פחדך וכו'**, ויראה עילאה ונפלאה הזאת ממשיכין הצדיקים עלינו בכל דור. ועיקר התיקון בשלמות יהיה על ידי משיח, שנאמר בו **והריחו ביראת ה' כני"ל**.

סיפור

(השמטות, כ"ו)

לענין שטות עמל הפרנסה בחינם, בזה הלשון סיפר רבנו ז"ל: **זהו סוד גדול בעולם: אוכלים בחינם, וגם עובדים בחנם!** וסיפר על זה המעשה [הבא]: שהיה גיבור נדיב, בעל מכניס אורח [מדקדק במצות הכנסת אורחים], וכל מי שנכנס לביתו, היו ממלאין לו כל משאלותיו: אכילה ושתייה ושינה, והכל כיד המלך, בסבר פנים יפות, ומפני זה ידעו כל העמים ממנו, וכולם היו הולכים אליו והיו יוצאים שבעי רצון. ולא רחוק ממנו דר גם-כן גביר גדול, אבל קמצן גדול, שלא נתן אפילו חתיכת לחם לעני.

ופעם אחת שמע איש עני אחד - שכמה ימים לא אכל - מזה הנדיב וגודל נדיבת לבו, על-כן כתת רגליו לבוא אליו

ויתפלל על זה תמיד - בפרט בלשון שהוא רגיל לדבר בו - כמבואר במקום אחר, ויתמיד הרבה, ימים ושנים, בהגעגועים והכסופין והתפלות, שיקרבו ה' יתברך לעבודתו. ויעשה עשיות ועבודות כל מה שיוכל, ועל-ידי-זה יתקרב בודאי לעבודתו יתברך.

עצות

(לקוטי עצות - צדקה, ז')

• על-ידי צדקה שנותנין לעני הגון, על ידי זה נתתקן כל ממונו, ואזי נתגלה על ידי ממונו גוונין עילאין, שהם עיקר התגלות גדולת הבורא יתברך, ועל ידי זה מכניעין ומשברין הקליפות והדמיונות והבלבולים והתאוות והמניעות שמתגברין על האדם בכל פעם שצריך לעלות מדרגא לדרגא, ומתפשטין עליו מאד ואין מניחין אותו לכנס אל הקדושה. ועל-ידי צדקה לעני הגון משברין אותם ועולין ממדרגה למדרגה.

תפילה

(לקוטי תפילות א', כ"ה)

• ... וזכני ברחמיך הרבים, לתן צדקה הרבה לעניים מהוגנים, ותחמול עלי בחמלתך הגדולה, ותזמין לי תמיד עניים מהוגנים צדיקים וכשרים באמת לזכות בהם. ותשפיע לי שפע טובה וברכה, ותעזור לי ותזמין לי ממון הרבה לצדקה, ואזכה לעזור ולהושיע ולהחזיק ידי לומדי-תורה ועובדי ה' באמת.

• ותצילני ברחמיך ותשמרני, שלא אכשל לעולם בעניים שאינם מהוגנים, חס ושלוש. כי

אתה ידעת ה' אלקינו, כי בשר ודם אנחנו, והאדם יראה לעינים, ואיני זוכה לידע ולהבחין בין ההגונים לשאינם הגונים. על כן שטחתי אליך כפי, שתרחם בטובך ותזמין לי תמיד עניים הגונים וכשרים באמת לזכות בהם. ותעזרני שאזכה להחזיקם בכל עוז לתן להם צדקה הרבה בשמחה ובטוב לבב בסבר פנים יפות, עד שאזכה שיתעורר על-ידי הצדקה שלי, כל הגוונין עלאין המלובשין בממון של ישראל, גוונין עליונים שאתה מתפאר בהם, ויוכללו הגוונין הקדושים זה בזה, ויאירו באור גדול, עד שיתגלה על-ידי-זה גדולת הבורא יתברך. ותתפאר ותתנשא ותתגדל ותתרום על-ידי התגלות הגוונין הקדושים, שיתגלו ויוכללו ויאירו על-ידי הצדקה שלנו. וזככה שיהיו נעשים על-ידי-זה בגדי ישע מעיל צדקה ...

ובטחון ולא טרחו כלל בהמן, רק נפל לפיהם, ואנשים מחוסרי אמונה - טרחו ולקטו כל היום, ולבסוף לא היה רק עומר לגולגולת, כמו מי שלא טרח.

• ואיתא בספרים, שאפילו בזמן הזה כך הוא בענין הפרנסה, שכפי שנקצב לאדם שירוויח הוא ירוויח, בין אם יעבוד עבודת פרך כל היום ובין שלא יעבוד, רק בסיבה קלה יזמין לו ה' יתברך פרנסתו. ומי שיש לו בטחון חזק ואמיץ בה' ואינו רוצה להיבטל מעבודת ה' יתברך כלל, ומאמין באמונה ובבטחון שה' יתברך יפרנסו, ובטוח לעמוד בכל מיני נסיונות בזה - בודאי יגמור בעדו ה' יתברך כרצונו. וכמו שרואין, שיכולים לישב כל היום בחנות ולא למכור כלום, וכשבא

אמר רבינו ז"ל:

• הראש השנה שלי, עולה על הכל. ופלא אצלי, מאחר שהמקורבים שלי מאמינים לי, למה לא יזהרו כל האנשים המקורבים אלי, שיהיו כולם על ראש השנה, איש לא יעדר? כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה!

• והזהיר לעשות כרוז, שכל מי שסר אל משמעתו ומקורב אליו, יהיה על ראש השנה אצלו. לא יחסר איש וכן הוא נוהג לדורות: הראש השנה שלי, הוא חידוש גדול, וה' יתברך יודע שאין הדבר הזה בירושה מאבותי. רק ה' יתברך נתן

לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה. לא מבעיא, אתם כולכם בודאי תלויין בראש השנה שלי. אלא אפילו כל העולם כולו, תלוי בראש השנה שלי.

הזמן, ברבע שעה ירוויח בעד כל העת. וכן על-פי-רוב, כשצריך לאיזה דבר, וטורח בשביל זה אצל מי שחושב שאצלו ישיג את זאת, ולבסוף לא יוצא מזה שום דבר ולשווא עמל, וה' יתברך עוזר לו ממקום אחר, אשר משם לא צפה ולא עלה בדעתו כלל שממקום ההוא תבוא לו ישועתו. כן יושיענו ה' יתברך במהרה, אמן כן יהי רצון.

חיי מוהר"ם

(תקני"ד)

• חכמות אינם כלום, והעיקר רק הלב והעשיה של האיברים, שלבו ישתוקק ויכסוף תמיד לעבודתו יתברך, ויהיה מתגעגע תמיד מתי יבוא לעבודתו יתברך כראוי. והוא דבר גדול מאד

להחיות נפשו הרעבה, אבל בתר עניא אזלא עניותא [אחר העני רודף השר של עניות], שנודמן שבא דוקא לבית הגביר הקמצן הנ"ל, והוא חשב שזהו הנדיב הנ"ל, והתחיל לכרוע ברך אליו בפיוסים ותחנונים ובכל מיני לשונות של כבוד וכו': הלא אתם הנדיב הגדול ונדיבת לבכם אין לשער, וכו' וכו', כדי שיתן לו לאכול.

• וזה הקמצן תמה על זה, והבין שהעני חושב שהוא הנדיב, ואמר לו: כן הוא, ברצוני לתן לכם לאכול, אבל בראשונה תעבדו מעט, ואחר-כך יתנו לכם לאכול. והתחיל לעבוד אתו כמה מיני עבודות, לחטוב עצים ולשאוב מים, ועבד אצלו כמה שעות עד שנתייגע מאד, ואחר-כך הראה לו בית הנדיב הנ"ל ואמר לו, שיכנס לשם ושם יתנו לו לאכול, והוא חשב שזהו בית הגביר שעבד אתו, שאחר שעובדין אצלו - בבית האחר שיש לו נותנין לאכול. ותכף שכנס, יצאו לקראתו המשרתים ולקחו אותו ורחצו אותו, תכף הביאו שולחן עם כל מיני מאכלים ומטעמים, והכל בכבוד גדול, כעבד לאדוניו.

• ובאמצע הסעודה אמר: אמת כי עבדתי והתייגעתי, אבל זה כדאי. אמר לו הגביר הנדיב: ידידי הטוב, היכן התייגעתם? אצלי הרי לא התייגעתם! וספר לו מזה הגביר שעבד אתו. אמר לו: ידידי, אתם עבדתם בחינם, וכן אתם אוכלים בחינם. שם במקום בו עבדתם לא אכלתם, ובמקום שאתם אוכלים, בו לא עבדתם. וסיים רבנו ז"ל: עובדים בחינם, ואוכלים בחינם. במקום בו עובדים, אין אוכלים, ובמקום בו אוכלים, שם אין עובדים.

והמשל - כי האדם, בשביל הפרנסה או שאר צרכיו, הוא טורח ועובד, בזה שהוא חושב שבוזה תלויה פרנסתו או צרכיו, ובאמת הוא כנוזר לעיל, שהכל מה' יתברך, וכשבא הזמן (או כשפעל בתפלתו ובבטחונו), אז ממילא בא בנקל לפיו ממש, וכשהוא שוטה ועובד בכל כחו ויגיעו, זה הכל לריק, כי העבודה לא מועילה לו כלום, בגלל שבמקום בו הוא עובד, שם אינו אוכל, בגלל שלא יוצא שום דבר מזה, אחרי כל העבודה, ואם לא היה עובד, גם-כן היו נותנים לו, (כי זה הנותן, אצלו לא צריכים לעבוד), וכמו שכתוב בזה: **שטו העם ולקטו** - בשטות, היינו: אצל המן היו אנשים בעלי אמונה